

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 25. julija 2019 - Leto XXIX, št. 30

stran 2

125 LET GASILSTVA V SAKALOVCIH

PRIHODNOST TRADICIJE
stran 3

»VSI SAMO IŠČEJO SVOJE PRAVICE...«
stran 4

NAJBOLJE VRTALI, ŽAGALI IN LUŠČILI MLADI FOLKLORISTI
stran 5

125 let gasilstva v Sakalovcih

Davnega leta 1894 so se nekateri Sakalovčani odločili, da ustanovijo prostovoljno gasilsko društvo z namenom, varovati vas pred požari in drugimi naravnimi nesrečami. Organizacija je preživela obe svetovni vojni in številne politične sisteme in tako letos praznuje 125 let neprekinjenega delovanja. 20. julija popoldne so se v središču Sakalovcev začeli zbirati gasilski avtomobili. Videli smo vozila z Gornjega in Dolnjega Senika, pripotovali so tudi predstavniki partnerskih društev iz Čepincev, Markovcev, Dolencev, Krplivnika in Domanjševcev, s Celjskega pa so prispeli člani PGD Dobrna. Povorka gasilcev v prazničnih uniformah je od vaškega kulturnega doma krenila pod taktirko dirigenta monoštrske godbe na pihala. V ritmih koračnice so se domači in

stiski. Mašnik je obenem izpostavil pomen čezmejnega sodelovanja gasilskih društev. Svečanost se je nadaljevala z nastopom malčkov iz domačega vrtca. Ti so oblečeni v rdeče gasilske majice deklamirali madžarsko pesmico o malih gasilcih, ki želijo postati podobni očetom. Nato je pred-

V velikem šotoru na športnem igrišču se je slavlje začelo s sveto mašo

naselja, saj združujejo domačine. V Sakalovcih je najstarejša taka organizacija prav prostovoljno gasilsko društvo, katerega člani so še danes aktivni tudi v družabnem in cerkvenem življenju vasi. Predsednik je spomnil na povodenj pred nekaj leti, ko sta naselje preplavila Raba in domači potok, gasilci pa so bili izzivom kos. Poudaril je še pomen sodelovanja z obmejnimi slovenskimi gasilskimi društvi. Z njimi so medsebojno pomoč zapečatili tudi s podpisom sporazumov. Poveljnik PGD Sakalovci **Norbert Nagy** je pozval prisotne, naj se z enominutnim molkom spomnijo na gasilce, ki jih ni več med nami. V svojem nagovoru je poudaril, da uspešnega dela gasilcev ne bi bilo, če za njimi ne bi stale matere in žene. Te jih bodrijo in tolažijo v težkih trenutkih in jih med intervencijami čakajo doma, polne skrbi. Zahvalil se je tudi prebivalcem in voditeljem vasi za moralno in denarno podporo, saj lahko gasilci le skupaj z njimi opravljajo svoje poslanstvo. Poveljnik Nagy je nato prebral prisego, ki so jo za njim ponavljali dva mladeniča in mladenka in tako postali najnovejši člani društva. Polkovnik Lajos Király je predal pozdrave direktorja Direkcije zaščite pred katastrofami za Železno županijo **dr. Balá-**

zsa **Bognárja** in predsednika Skupščine Železne županije **Lászla Majthényija**. Polkovnik Király se je spomnil tudi na nekdanja gasilska tekmovanja, po katerih se je sodelovanje poklicnih in prostovoljnih gasilcev še poglobilo. Opozoril je na nastanek reševalne skupine »Tromejnik«, s središčem v Monoštru, ki je bila uspešna na številnih razpisih. Izpostavil je tudi pomen mednarodnih reševalnih vaj v Porabju in se še posebej zahvalil za učinkovitost pri nedavnih resničnih nesrečah. Za konec je še izrazil upanje, da bodo 130-letnico PGD Sakalovci proslavili pred novim vaškim gasilskim domom. Predsednik županijske gasilske zveze **András Kovács** je ci-

pristopa k društvu. Največje presenečenje na dogodku pa je bilo, ko je županja razglasila, da je občina uresničila stare sanje gasilcev: v Nemčiji je odkupila gasilsko vozilo tipa Mercedes-Benz 814d Ziegler s 600-litrskim rezervoarjem. Novo pridobitev je župnik **Dejan Horvat** blagoslovil, nato pa so se oglasile sirene tega vozila. Kot zadnji med govorniki se je predsednik partnerskega PGD Dobrna **Štefan Pohajač** spominjal na dogodke pred 25-imi leti, ko so ob 100-letnici sakalovskega gasilstva domačemu društvu podarili vozilo in črpalko. Sledili so še drugi pozdravi in izročitev priznanj PGD Sakalovci. Slovesnost se je končala z madžarsko pesmi-

Valerija Rogan, Norbert Nagy, András Kovács, Lajos Király, Štefan Majcan, Dejan Horvat in Tibor Horváth

tiral grofa **Istvána Széchenyija**: »Spoštuj preteklost, da boš razumel sedanost in deloval za prihodnost« in poudaril, da se člani PGD Sakalovci držijo tega gesla, saj skrbijo za podmladek. Sledila je izročitev priznanj gasilcem na vodilnih funkcijah društva, nato pa še mnogim mladim in nekaterim starejšim članom. Županja Valerija Rogan je dejala, da gasilci pomagajo tako v primeru nesreč kot tudi pri izvedbi programov v vasi. Domačini torej lahko mirno spijo, saj so gasilci vedno budni, naj bo delavnik ali praznik. Mednarodne gasilske vaje so sloves Sakalovcev ponesle daleč v svet. Tudi veliko mladih

jo o gasilcih v interpretaciji **Kristófa Császárja**, nato pa so partnerska društva privezala svoje jubilejne trakove na prapor sakalovskega gasilskega društva. Najstarejša civilna organizacija v majhni porabski vasi ostaja še naprej zbirališče navdušenih mladih mož in deklet, ki se zavedajo pomembnosti svojega poslanstva. (Jubilejno prireditev v Sakalovcih so podprli Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Občina Sakalovci, Slovenska narodnostna samouprava Sakalovci in Društvo za lepšo vas Sakalovci.)

-dm-

Nova pridobitev iz Nemčije - staro željo domačih gasilcev je izpolnila lokalna samouprava

gostujoči prostovoljci napotili k športnemu igrišču, takoj za glasbeniki so korakali zastavonoše prisotnih društev. Markovski (in porabski) župnik **Dejan Horvat** je na prostem daroval sveto mašo v madžarskem in slovenskem jeziku. Priložnostni cerkveni zborček je bogoslužje spremljal z nabožnimi napevi v obeh jezikih, tudi obred in molitve so bili dvojezični. Prisotne je duhovnik nagovoril z mislijo, da čeprav 125 let v očeh Boga ni dosti, to za ljudi pomeni več generacij zavzetih gasilcev, ki so vsi gojili željo, pomagati v

sednik PGD Sakalovci **Štefan Majcan** pozdravil prisotne, med drugimi županjo vasi **Valerijo Rogan**, predsednika Gasilske zveze Železne županije **Sveti Florjan Andrása Kovácsa**, predstojnika körmenske izpostave za zaščito pred katastrofami polkovnika **Lajosa Királyja**, predstojnika körmenske civilne zaščite polkovnika **Tiborja Horvátha**, predsednico Zveze Slovencev na Madžarskem **Andrejo Kovács** in vse prisotne člane gostujočih prostovoljnih gasilskih društev. Predsednik Majcan je v nago-

PRIHODNOST TRADICIJE

Za nami je čudovit praznik muzejev in galerij. Že leta 1977 je *Mednarodni muzejski svet* (ICOM) zaznamoval 18. maj kot mednarodni dan muzejev, z namenom večje prepoznavnosti muzejev v družbi in njenega razvoja. Vsako leto se temu prazniku

naše dediščine tudi v svet. Ob tej priložnosti so napovedali tudi tradicionalno *Poletno muzejsko noč*. Letos je bila 15. junija, ko je 83 slovenskih muzejev in galerij na 130-ih prizoriščih pripravilo 371 najrazličnejših dogodkov.

Državni muzeji Slovenije so

teki, Slovenskem etnografskem muzeju, Slovenskem gledališkem inštitutu, Slovenskem šolskem muzeju, Tehniškem muzeju Slovenije in v Vojaškem muzeju slovenske vojske. Pa pogledimo, kaj se je dogajalo v nekaterih od njih.

Razstava na Metelkovi je bila izredno zanimiva; ob razstavljenih panojih je lahko marsikdo ugotovil, od kod so vzeti motivi na naših osebnih izkaznicah in potnih listih. Odgovor je bil kristalno jasen na eni od fotografij: iz Vačke situle! Poleg Metelkove so še ves dan potekale različne delavnice in vodstva, kot so *Antični modni trendi – preobleci se v Rimljana; Živa odkriva*, nagradna pustolovščina za družine in *Dragocenosti Narodnega muzeja Slovenije*.

Prav tako vas utegne zanimati, kakšne priložnosti so se tokrat ponujale v Narodni galeriji. Zbirko si je bilo mogoče ogledati vsekakor brezplačno; k stalni zbirki pa spadajo tudi stalna razstava Zorana Mušiča in dve občasni razstavi »Bojan Kovačič in grafična šola v Narodni galeriji 2004–2018« in »Prostor v prostoru. Scenografija na Slovenskem do leta 1991«. Ob tem pa je bilo mogoče obiskati še brezplačen program za otroke in odrasle, in sicer *Zeleno delavnico: Iz starega nastane novo* – izdelovanje torb iz starih majic ter interaktivne zgodbe Narodne galerije – reševanje kvizov in izzivov z brezplačno aplikacijo Nexto. V Lendavi je tamkajšnji javni zavod Galerija-Muzej zaznamoval mednarodni muzejski dan tako, da so pripravili delavnico za otroke na tematično razstavo *Hundertwasser in Hasegawa: Orient in Okcident*. Sledilo je vodstvo po omenjeni razstavi, nato pa še predstavitev publikacije *Stoletja Lendave* (Lynda-

museum 12) in strokovno vodstvo po istoimenski stalni razstavi. Za konec je dan obarvalo še odprtje fotografiske razstave Wilhelma Heiligerja v sinagogi, z naslovom: *Meditacija in fotografija*. V Pokrajinskem muzeju Ptuj-Ormož je bil muzejski dan posvečen nakitu. Ljudje smo že od nekdaj radi skrbeli za svoj zunanji videz in se krasiли z nakitom. Muzejski vikend je imel naslov *Svet krašenja – nakit, statusni simbol ali*

ve »130-letnica društva Anthron – začetek organizirane speleologije na Slovenskem«. Po vzoru dunajskega (1879) in tržaškega (1884) jamarskega društva je skupina Postojnčanov leta 1889 ustanovila društvo Anthron, ki se danes šteje za začetek organizirane slovenske jamarske dejavnosti na naših tleh.

V Pokrajinskem muzeju v Kočevju pa so organizatorji povabili občinstvo na lutkov-

Narodna galerija

pridružuje vse več muzejev, tudi slovenskih.

Mednarodni muzejski dan praznujejo v več kot 44.000 muzejskih ustanovah, v več kot 158 državah sveta. Med njimi je tudi Slovenija s svojo mrežo raznolikih muzejev in galerij. Tokrat smo ta dan zaznamovali s prostim vstopom v muzeje in galerije in z obilo raznovrstnih dogodkov na likovnem področju. Mednarodni muzejski dan (MMD) 2019 je bil posvečen temi *Muzeji kot kulturna središča. Prihodnost tradicije*.

Za mednarodni muzejski dan se v Sloveniji združijo vsa tri stanovska društva na tem področju – ICOM Slovenija, Slovensko muzejsko društvo (SMD) in Skupnost muzejev Slovenije. S tem po besedah predsednice ICOM-a Slovenija Kaje Širok v duhu sloge, prijateljstva in moči pokažejo, da ne delujejo zgolj na lokalni, regionalni in nacionalni ravni kot posamezniki, temveč se povezujejo in težijo k temu, da ponesejo odličnost slovenskih muzejev in prepoznavnost

skupaj z ICOM-om zaznamovali muzejski dan s postavitvijo priložnostne razstave na muzejski ploščadi na Metelkovi v Ljubljani. Tam so opozorili na teme, ki se jim trenutno posvečajo državni muzeji. Sama vsebina z naslovom *Prihodnost tradicije* pa pomeni, da se vloga muzejev v družbi spreminja. Muzeji se v svojih prizadevanjih, da bi postali aktivnejši, usmerjajo k občinstvu in v skupnost, postali so zelo prilagodljivi in mobilni. Postali so namreč kulturna središča, ki delujejo kot podlaga, kjer se ustvarjalnost združuje z znanjem in kjer lahko obiskovalci soustvarjajo, komunicirajo in delijo svoja mnenja.

Ob odprtju dneva muzejev na Metelkovi ploščadi v Ljubljani, pred Etnografskim muzejem, so istočasno odprli razstave tudi drugod, in sicer v Moderni galeriji, Muzeju krščanstva na Slovenskem, Muzeju novejšje zgodovine Slovenije, v MAO Slovenija, Narodni galeriji, Narodnem muzeju, Prirodoslovnem muzeju, v Slovenski kino-

Razstava Vačke situle

izziv; na ogled je bil izbor različnega nakita – od prazgodovine do danes. Tam si je bilo mogoče tudi izdelati zapestnico prijateljstva. Dogodek je bil namenjen družinam z otroki, starimi več kot 5 let.

Tudi muzeji na Koroškem so pripravili bogato ponudbo. V slovenjgraškem so organizirali javno vodstvo *Sprehod ob mestnem obzidju* in brezplačno delavnico za otroke in družine z naslovom *Urejani po afriško*. V Muzeju Radlje ob Dravi so izvedli javno vodstvo po oglednem depozitu *Leitingerjeve zbirke*, v Dravogradu pa je bila na voljo brezplačna delavnica za otroke in družine z naslovom *Radovedni Poppek reši muzejsko uganko*. V Notranjskem muzeju Postojna sta Jamarska zveza Slovenije in Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU povabila na odprtje razsta-

no delavnico in jo nadgradili z lutkovno predstavo *Medved, ki ga še ni bilo* (KUD Jazbec in partnerji) ter z odprtjem razstave Matija Glad in njegove lutke.

To je le nekaj utrinkov z dneva muzejev, 18. maja. Pri ohranjanju svojih primarnih nalog – zbiranju, skrbi za dediščino, komunikaciji, raziskovanju, postavljanju razstav in delavnicah – so muzeji preoblikovali svoje prakse dela z namenom, da bi se približali ljudem različnih starosti. Kot vidimo, je mednarodni dan muzejev na Slovenskem potekal zelo prijetno, v znamenju druženja, ustvarjanja in hkrati izobraževanja. Želimo si, da bi to postala stalna praksa teh ustanov, čeprav lahko rečemo, da se to lep čas že uvaja in je sprejeto med odraslimi in mlajšo generacijo z zanimanjem in širokosrčno.

Mojca Polona Vaupotič

PREKMURJE

Branje vrastva

Nacionalni inštituta za javno zdravje (NIJZ) je predstavo podatke o tom, koliko receptov za vrastva so padari v Sloveniji predpisali v preminaučom leti. In podatki kažejo, da največ vrastva berejo lidge v Pomurju. Medtem pa je bilou slovensko povprečje 8673 receptov, so padari Prekmurcom in Prlekcom predpisali 10.867 receptov na gezero prebivalcov. Slovenec je v povprečji daubo 8,63 recepta v vrednosti 250 evrov, Pomurec pa skor enajst v vrednosti 303 evrov. V cejlou Sloveniji je bilou v preminaučom leti vödanih 18,1 milijona receptov za ambulanto predpisana vrastva. Največ (26,1 procenta) receptov je bilou predpisanih za boleznisrca in ožilja, na drugom mestisovrastva z delovanjom na živčevje (19,1 odstotka) na trečom pa za bolezniprebavil in presnove (13,5 odstotka).

O tom, zakoj so Pomurci na slovenskom vreji pri branji vrastev padari tak pravijo, ka je za tau več razlogov. Istina je, ka smo najmenje razvita regija v rosagi, slabšije socialnoekonomski kejp, višiša brezposelnost, slabša socialnavarnost, pa tudi tau je istina, ka dosta lidi žmetno dela na paverstvih ali pa se vsakšiden vozijo na delo v Avstrijo. Lidge vrastva prauti bolečinam nūcajo, vej pa majo nevole, so betežni, pa tudi takšidejo dostakrat delat. Padari pravijo, ka jim škejo pomagati kelko pač leko pomagajo, samo njihovih žitkov ne morejo vöminiti. Tam gé so baukše razmere za življenje, bole varne službe in boukšipa bole človeški odnosi, naj bi bilou tudi menje betegov.

Silva Eöry

Bernard Goršak - biolog in ekolog

»Vsi samo iščejo svoje pravice, pozabijo pa na dužnosti«

Bernard Goršak, steri od letošnjoga sprtoletja v šalovski občini vodi Zavod za turizem, šport in kulturo, je v zadnjom cajti dosta dela meu z graničarsko muzejsko zbirko v Čopincaj, o sterioj smo v naši novinaj že pisali: »Za eno leto so meni dali, ka vodim té zavod, te mo pa vidli kak de naprej. Ges sam zaposleni ške tudi na čezmejnem projekti Mura Raba Tour, tak ka mam dosta dela. Mi bi radi bili, ka bi kaj turistov prišlo k nam, pa bi kakšepeneze tu pri nas tudi ponūcali. Znamo, ka smo lani že v okviru čezmejnoga projekta Green Exercise gorodprli Peterloug, turistično-nastavitveni center v Markovcaj, v sterom turisti tudi leko prespijo.

Do zdaj je tam prespalo že več kak gezero ljudi, tak ka smo trno zadovolni s tem. En cajt smo tak brodili, ka bi tudi v čöpinski karavli meli poste, nej samo muzej, ali te smo tak pravli, ka je Peterloug trno blüzi pa ne nūcamo samo tri kilometre vkraj meti ške eno mesto za tau, ka bi tam prespali turisti.«

Bernard Goršak zdaj žive na Goričkom, v Gornji Petrovcaj, gor pa je raso v Böltincaj, gé ške gnesden živeta njegov oča pa mati: »Gnesden v Böltincaj več deslame ne moreš dobiti, vej pa krav skur nega več. Gda sam ges ške mali biu pa sam se na njive vozo s kravami. Meli smo malo paverstvo, malo zemle, pa tudi svinje, gouske pa kokauši, pouleg toga je biu moj oča tudi obrtnik. Te smo se ške vsi v vesnici poznali, gnesden pa je nej več tak.«

Po končani gimnaziji v Murski Soboti, v tistom cajti je tudi trenero odbojko, je šau študerat biologijo v Ljubljano, samo ka je študij zgotovo v Maribori: »V Ljubljani sam mogo študij pisiti, zatau ka sam se svado z asistentom pri predmeti botanika. Zanimivo pa je, ka sam te s toga predmeta diplomero in magistrero. Sledkar sam te v Ljubljani ške napravo

doktorat na temo okoljevarstvena etika. Verstva, religije in odnos do narave, tau me furt je zanimalo. Sveto pismo pravi, ka moreš biti nauiri, če brodiš, ka je tau vöter

Bernard Goršak

vküper napravo. Če vidis tej svet, moreš prejk njega viditi stvarnika. Če vidiš stvarnika pa se moreš pitati, kak on šče, ka bi té svet ti njemi pomagoupravljati. Meu sam srečo, ka sam te, gda sam končavo magisterij, srečo trno dobre lidi, glavni mentor pa mi je biu profesor Edvard Kovač, naš znani teolog in filozof.«

Prva je kak škonik v Törnišči na šauli tri leta včiu biologijo in kemijo, po tistom pa se preselo na Kozjansko, vej pa je steu delati tam, gé se varvle narava: »Deset let san biu v Kozjanskom regijskom parki. Tam bi tudi skor osto, ali te se je pokazala prilika, ka pridem v Krajinski park Goričko, vej pa so meli razpis za direktora. Rejsan so me 2009. leta vöodabrali za tau funkcijo. Po peti lejtaj pa sam šau vkraj, vej pa sam nej steu biti samo birokrat, steri bi papere preklado. Vmes sam tudi eno knjigo napiso, tak bole za sebe pa pajdaše, ka je fajn ka človek sproba ške kaj drugoga, nej samo tisto, ka njemi je poseu. Gnesden mam sicer tudi dosta papernatoga dela, liki nej mi trbej v gvanti okauli oditi in gučemeti. Zdaj mam sobote in nedele fraj, pa gdakoli ščem. leko dem v naravo. Prva sam

delo za en zavod, steri ma sedež v Lotmerki, samo ka so me oni posaudili občini Cankova, ges sam par lejt pomago pri pripravi projektov. Zdaj pa sam prišo v Šalovce delat.«

Bernard Goršak ma v žlati eričnoga človeka, soboškoga pūšpeka Petra Štumpfa. »Pūšpek mi je nej samo bratranec, najnivi materi sta si sestri, liki je tudi moj birmanski boter. Večkrat so pravli, ka sva si podobniva. Gda san ges po Kozjanskom skako ali pa on na študijaj po Italiji, sva se nej telko vidla, zdaj pa se dostakrat vidiva, čüjeva ali pa si piševa,« je povedo sogovornik

in cujda, ka je bratranec šest lejt starejši od njega, in je v detečih lejtaj odo dostakrat k njim domov, vej pa sta pri njih živela stari oča in mati od obej. »Ges v njem vidim sogovornika, s sterim leko tudi modriüleš, se pogučavleš o takšitemaj, o sterih se ne moreš z vsakšim pogučati. Tak kak sam že pravo, mene zanimajo verstva, varstvo narave in odnos do stvarstva. Tudi on se trno rad o tej temaj pogučavle, pouleg toga mava tudi isto mišlenje o tej problemaj. Včasi si tudi pogučiva o tom, ka se godi v škofiji, pa tau, kakša je politika, ka nas čaka in kama dé ta svejt. Nej je kulturni razvoj dosejno tehnološkoga. Tehnologija je sama po sebi nej slaba, nevola pa je, ka ona lada nas, nej pa mi njau. Narcisoidnost narašča, lidge pravijo samo meni meni meni in vse tau se pozna na medčloveški odnosaj, steri so dostakrat lagvi. Vsi samo iščejo svoje pravice, pozabijo pa na dužnosti,« je na konci ške izpostavou Bernard Goršak.

Tekst in kejpi:
Silva Eöry

Dvajset let skupine ljudskih pevk v Monoštru

Pred 20. leti se je skupina ljudskih pevk v Monoštru poimenovala po Antalu Békefiju, znanem in priznanem zbiratelju ljudskih pesmi. Ob jubileju so v gledališki dvorani pripravili program, na katerem so ob gostiteljih nastopili tudi citrarji iz Velike Kaniže, pevski zbor iz Répcelaka in ljudski godci Boglya iz Sombotela.

L. R. H.

CELOVEČERNI IGRANI FILM OROSLAN V TEKMOVALNEM PROGRAMU FESTIVALA V LOCARNU

Filmska zgodba, ki je nastala po literarnem delu Zdravka Duše, pripoveduje o smrti moškega, poznanega pod vzdevkom Oroslan, ki pretrese majhno vas v Porabju.

72. filmski festival v švicarskem Locarnu bo letos potekal od 7. do 17. avgusta. Festival slovi po tem, da odpira nove smernice na področju filmske umetnosti. Za osrednjo nagrado, zlatega leoparda, se bo v tekmovalnem programu potegoval tudi slovenski celovečerni igrani film *Oroslan* scenarista in režiserja Matjaža Ivanišina, ki je ob tem povedal: »Pozimi pred skoraj dvajsetimi leti je v majhni vasi umrl moški. Nisem ga poznal, nikoli ga nisem srečal ali videl. Mnogo kasneje sem bral zgodbo o njegovi smrti in potem še vrsto zgodb o njegovem življenju. Tako v sebi nosim podobo popolnega neznanca, ki se v njihovih predstavah meša

s podobo nekoga iz moje družine. To je bilo izhodišče za film o Oroslanu, ki so mu življenje posodili ljudje iz Porabja, pripadniki slovenske manjšine na Madžarskem.«

Zgodba filma, ki je nastala po literarnem delu *Pa ravno tako je bilo*, Zdravka Duše, pripoveduje o smrti moškega, poznanega pod vzdevkom Oroslan, ki pretrese majhno vas v Porabju. Novica o njegovi smrti se hitro razširi med vaščani. Sčasoma dejanja postanejo besede in besede zgodbe. Da bi se lažje soočili z Oroslanovo smrtjo, vaščani poustvarjajo njegovo podobo skozi zgodbe o njegovem življenju. Film bo doživel svetovno premiero v sredo, 14. avgusta, ob 18.30 v Pala Cinema;

sledili bosta še ponovitvi, in sicer v četrtek in petek, 15. in 16. avgusta. Slovenska premiera filma pa bo v ljubljanskem Kinodvoru v sredo, 2. oktobra.

Branko Rožman in Ivan Antić. Producent filma je produkcijska hiša Staragara in Miha Černec, koproducenti so I/O post in Film Factory. Film je nastal z

V filmu igrajo Margit Gyécsek, Milivoj Miki Roš in Dejan Spasić. Direktor fotografije je Gregor Božič, montažer Matic Drakulić, oblikovalec zvoka Julij Zornik, glasbo pa sta napisala

denarno podporo Slovenskega filmskega centra, Viba filma, Češkega filmskega sklada in Mestne občine Maribor.

Slovenski filmski center

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Sedem naravni čudežev
Železne županije

Časopis Vas Népe je vözmislo pa od 2. julija do 27. julija leko ideje damo pa glasujemo za pobudo z naslovom »Sedem naravni čudeže Železne županije«. Vsakš, sto štjé, leko predlog dá, ka po njegovom stera železnožupanjska naravna točka (destinacija) naj bi bila najlepša pa etak prišla med sedem naravnih čudežev županije. K taumi nika drugo nej trbej, samo po elektronski pošti poslati svojo mnenje na uredništvo novin. Potejn se tau napiše v časopis Vas Népe pa vsi tisti, steri škejo, leko glasujejo.

Na tau lišto so že goranapisali: goro Ság, arboretum v Kámoni, gozd Dobogó, jezero Hársas pri Monoštri pa še dosta, dosta lepota, ka ji v Železnoj županiji mamó. V drugom krogi se s t é lište vöodaberé dvajsti destinacij, s tauga še avgusta tisti sedem, stera se največ glasov dobile.

V tej dnevaj je prišlo na lišto jezero Hársas v Mariaújfaluna. Ta mlaka je nej sama od sebe nastala, tak so go vönaprajli v osemdeseti lejtaj. Za tiste, steri radi majó mir, steri se škejo malo sprostiti, je idealna ta mlaka. Ime je od potoka Hársas dobila, steri vsigdar s friško vodaup puni tau dolino. Obiskovalcem je idealno mesto nej samo zato, ka se leko kaupajo pa je lejpa pokrajina, liki zato tö, ka kaulak mlake je edna gozdna učna paut vönapravljena. Na tej tabljaj leko zvejmo, kakšne zaščitané živali pa rastline mamó, pa tau tö, kakšni rami so se zidali gnauksvejta v toj krajini.

Karči Holec

Najbolje vrtali, žagali in luščili mladi folkloristi

Člani zmagovalne ekipe z ročno žago

»Gasilca« luščita koruzo

Upokojenke z ogromno balo slame

Sakalovska slovenska samouprava je že petič organizirala tako imenovano kmečko olimpijado. Njen namen je tudi, da bi mladi spoznali kmečka opravila svojih prednikov. Ročna orodja in ročno delo so bili del vsakdanjega življenja na kmetijah, na katerih je v prejšnjem stoletju živela večina porabskih Slovencev.

»Orodja in naprave, ki jih danes uporabljamo pri različnih nalogah, se večinoma najdejo le še v kmetijskih muzejih ali etnoloških zbirkah,« je povedal član sakalovske slovenske samouprave Jože Illés. Njegov kolega Laci Nemeš, ki je pred kratkim prejel odlikovanje »Za Porabje«, je dodal, da morajo ekipe rešiti šest nalog. Veselil se je, ker so svojo ekipo prijavile tudi sakalovske upokojenke.

Kakšne naloge so čakale ekipe v »šesteroboju«? Člani ekip so z ročno žago žagali drva, z balami iz slame so vozili slalom, na »stauci« so luščili koruzo, z »ejbarom« kradli vino, s »cvödrom« vrtali luknje v les. Zadnja naloga pa je bila potiskanje »talig«.

Potem ko so se okrepčali z domačo hrano in se tudi osvežili, so razglasili rezultate. Organizatorji so izpostavili, da so zmagovalci pravzaprav vsi udeleženci in tudi gledalci, saj so skupaj preživeli veselo popoldne in se ob tekmovanju imeli lepo. Pa vendar, prvo mesto je osvojila

4-članska ekipa sakalovske folklorne skupine. Sestavljali so jo Noémi Illés, Bálint Reibling, Attila Krajczar in Mate Nemeš. Dokazali so, da se ob plesu spoznajo tudi na stara kmečka opravila.

L. R. Horváth

OD SLOVENIJE...

Magna uradno odprla lakirnico v Hočah

Avtomobilska multinacionalka Magna je v Hočah tudi uradno zagnala svojo novo lakirnico. Predsednik vlade Marjan Šarec je izrazil prepričanje, da je odprtje šele začetek uspešne zgodbe in da bodo na tej lokaciji v prihodnje še odpirali nova delovna mesta. »Tisti, ki smo bolj od daleč spremljali zgodbo, si verjetno nikoli ne bomo mogli predstavljati veselja, ki ga danes doživljata prejšnji predsednik vlade in gospodarski minister. V Sloveniji je včasih težko izpeljati kakšen projekt, ni pa nemogoče,« je dejal Šarec, ki se ne strinja s tistimi, ki trdijo, da slovensko okolje ni preveč naklonjeno investicijam.

Za gospodarskega ministra Zdravka Počivalška, ki je bil eden najbolj vpetih v prihod tega pomembnega globalnega delodajalca v Slovenijo, je bil to poseben dan, saj so odprli do zdaj največjo tako imenovano greenfield tujo investicijo, ki je strateškega pomena in pomeni začetek novega razvoja avtomobilske industrije v tej regiji. »Glede na to, da je Magna že zaprosila za okoljevarstveno soglasje za drugo in tretjo fazo, verjamem, da bo svoje načrte na tej lokaciji tudi nadaljevala,« je dejal Počivalšek in spomnil, da je vlada investitorjem dodelila 18,6 milijona evrov spodbude, celotna naložba v tovarno, ki trenutno zaposluje nekaj več kot 200 ljudi, pa je bila vredna 146,4 milijona evrov.

Magnina lakirnica je po nekaj zapletih s pridobitvijo pravno-močnega okoljevarstvenega dovoljenja sredi marca z rahlo zamudo začela poskusno proizvodnjo. Prvi mož hoške tovarne David Adam je pojasnil, da za zdaj še vedno ostajajo pri poskusnem obratovanju, saj potrebujejo še nekaj mesecev za zagotovitev vseh potrebnih dokumentov.

Prekmurje-Slovenija

MED SLOVESNOSTMI TUDI ODKRITJA SPOMENIKOV

V široko zastavljenem programu prireditev in dogodkov ob 100. obletnici priključitve Prekmurja in združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom so predvidena tudi odkritja spomenikov, spominskih znamenj in poimenovanje ulic po možeh, zaslužnih za to, da je Prekmurje del Republike Slovenije. Kot poudarjajo v pripravljalnem odboru, ki ga vodi prvi predsednik Slovenije Milan Kučan, njegov namestnik pa je Marjan Šiftar, podpredsednik Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije,

se mora Slovenija seznaniti s pomenom dogodka izpred sto let. Zato so bili in še bodo dogodki, posvečeni stoti obletnici, v našem glavnem mestu in drugih krajih.

Tako bo Ljubljana dobila Prekmurski trg, na katerem bodo ob jubileju odkrili spomenik. Na razpis Mestne občine Ljubljana so se prijavili trije avtorji, med njimi so izbrali akademski kiparja Zorana Srdiča Janežiča.

Za kip sta značilna oblika lončevine, ki je ključni dokaz za razumevanje slovenske naselitve med 6. in 12. stoletjem na območju Prekmurja, in sodoben kiparski način oblikovanja z združevanjem in podvajanjem oblik. Spomenik sestavlja okoli 340 lončenih oblik, različno razporejenih po podstavku. Ta je na delu poglobljen in lončene oblike ga prehajajo tako, da stojijo v zraku. Prehod pomeni odločitev samostojnih Prekmurcev, da se združijo z matičnim narodom, ki jih je sprejel kot enakovredne. Spomenik bo postavljen na ploščadi, ki jo ravnokar urejajo ob Poljanski cesti in Ambroževem trgu.

Pobuda organizacijskega odbora ves čas je, da mora biti 100. obletnica poudarjeno prisotna v Ljubljani, s pome-

murja in združitvi prekmurskih Slovencev z matičnim narodom. Njim so velike sile po prvi svetovni vojni name-

ne izogibam težkim in občutljivim vprašanjem. Povabilo predsednika vlade v državni zbor za praznovanje združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom kot tudi pogovore z Milanom Kučanom in Marjanom Šiftarjem, članoma odbora za pripravo praznovanja, sem razumel kot možnost iskanja novih poti v slovensko-madžarskih odnosih. Verjamem, da bo to sporočilo predsednika vlade in tudi samega programa.

Mislím, da moramo določene stvari prestopiti, se kot pripadniki madžarske manjšine obletnice tudi spominjati, a iz drugega zornega kota. Za nas to pač ni praznovanje, ampak spominjanje ...»

Ferenc Horváth meni, da je prav stota obletnica primeren čas, da prestopimo določene Rubikone. »Mislím, da so vsi organizatorji proslave ponudili roko; in če je pri večinskem narodu želja po dialogu, potem kot manjšina ta dialog moramo sprejeti, predvsem če bo v duhu medsebojnega spoštovanja, spoznavanja in zaupanja. Menim, da mora biti vsak ponosen na svoje korenine, kar pa ne pomeni, da zaničuje drugega, ampak tako izražamo kulturno, narodno in jezikovno pripadnost, hkrati pa sprejemamo tudi raznolikost,« je poročala Slovenska tiskovna agencija. Izjava prvega prekmurskega Madžara z dolgoletnimi izkušnjami, zdaj tudi v državni politiki, je pomenljiva in pomembna. Za zdaj naj ostane pri tem.

Ernest Ružič

Tako si je akademski kipar Zoran Srdič Janežič zamislil spomenik, ki bo v glavnem mestu Slovenije zaznamoval pomen priključitve Prekmurja in združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom. Za ureditev Prekmurskega trga in postavitev spomenika bo poskerbela Mestna občina Ljubljana, ki jo zdaj vodi župan Zoran Jankovič. Prebivalci Ljubljane pa bodo še iz drugih dogodkov - nekateri so že bili, drugi še bodo - spoznali pomen dogodka izpred sto let za Prekmurje in Slovenijo.

nom jubileja pa seznanjeni vsi deli Slovenije. Slednje pomeni, da doslej ni bilo tako, a jubilej ni ravno primeren čas, da bi se spraševali, ali bo res tako.

Želja organizacijskega odbo-

nile usodo življenja najprej v Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, nato v Jugoslaviji in zatem v samostojni državi Sloveniji. Povsem enako, kot so porabske Slovence „pustili“ na Madžarskem.

Osnutek spomenika, posvečenega 100. obletnici priključitve Prekmurja in združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom, je na ogled v soboški Galeriji. Avtor je zelo znani akademski kipar Mirsad Begić, spomenik pa bodo odkrili oktobra, na vogalu Kocljeve ulice in Ulice Štefana Kovača. Na delu te ulice so od julija 2017 razstavljeni dela slovenskih kiparjev, ki so bila v Murinem parku skulptur - na zelenicah v nekdanji uspešni tovarni in so jih na pobudo občine prenesli in postavili v središče mesta. Sicer pa je v Prekmurju predvidena postavitev še nekaj spomenikov, med njimi tudi dr. Matiji Slaviču, članu jugoslovanske delegacije in enemu najzaslužnejših za priključitev Prekmurja.

ra vseskozi je tudi, da bi ob tej obletnici presegli dosedanje ravnanje in v slovesnosti vključili tudi prekmurske Madžare, ki se niso udeleževali vsakoletnih prireditev, posvečenih priključitvi Prek-

V častnem odboru ob 100. obletnici združitve je tudi Ferenc Horváth, poslanec madžarske narodnosti v Državnem zboru. Glede slovesnosti je nedavno dejal: »Načeloma se kot politik

S kačov se je oženo

Gnauk je eden paver tri siné emo. Najstarejši se je sto oženiti, depa toga se je nej poküso povödati svojo ma oči. Zatok se je zgučo s srejdnejm bratom, ka déta vküper po svejti snejo iskat. »Oča, müva déva po svejti snejo iskat,« sta en den stau-pila pred očo.

»Jaj, sinek, tau je žmetno delo za srmaka. Štera bi pa te vzela?« je pravo oča. Donk so se zgljali, ka oprvin najstarejši sin dé po svejti. Če se ma posreči dobiti ženo, samo te aj se drügi napauti.

Starejši sin je odišo pa prišo do ednoga veukoga lesá. Cejlo paut si je lepau füčko ino spejvo. V tistom lesej pa je svojo izico emo eden starček, šteri je že stau pa sedem lejt živo.

»Kama déš, sinek, ka tak lepau füčkaš?« ga je pito starček.

»Kaj bi nej füčko, vej si pa dém snejo iskat,« je pravo legén. »Venak najdem edno takšo, štera vzeme srmaka za moža.«

»No, vej je pa tau ranč nej tak žmetno. Samo idi dale po toj poštiji. Gda prideš vö z lesá, boš na pamet vzeu edno malo kučo. Tam se zglasi, te pa vse drügo zvejš.«

Najstarejši sin se je lepau zavalo za dober tanač ino odišo dale, tačas, ka je nej do tiste kučice prišo. Tam se je zglaslo ino povödo, ka bi rad.

»Tri čere mamó,« ma je pravla mati. »Vö si odébri, štera se ti vidi, pa idita v Božem imeni.«

Tretji den je biu najstarejši sin že s snejov doma pri oči. »Oča,« je pravo drügi sin eške tisti den, »ge tö neškem živeti brezi žené. Že zranje go dém iskat.«

»Baug aj ti srečo dá, sinek,« je nutprivolo oča.

Srejdnejma brati se je vrnau tak zgaudilo kak najstarejšoma. Un je tö prišo v lejs k tistoma starci. Té ga je pá napauto k tistoma maloma rami na raubi lesá, legén pa si je tam od dvej čeri edno za ženo vödébri. Tretji den se je že s snejov povrno k svojoma oči.

»Baug aj mi pomore, oča,« se je pri stariši zglaslo najmlajši sin. »Ge bi se tö rad oženo, če rejsan me mate

»Ge sem kralica kač.«

»Gde pa se skrivaš, ka te ne vidim?«

»Vu vrbi sem. Samo pogledni!«

Miška je pogledno vu vautlo drejvo ino rejsan zagledno dugo, grdo kačo, štera se ma je približavala ino sikala z gezikom na dva rasa.

Miška se je prestrašo.

»Vidim, ka se me bogiš,« je pravla kača. »Pa boj brezi skrbi. Nika te nemo bantiva-

trgé vrči vina tö nej,« si je brodo Miška ino pá zasüko klüček. Pa so včasik na stoli stali trgé pinteki slatkoga vina.

»Sinek, tvoj klüček pa je rejsan dosta vrejden,« je pravo oča. »Napravimo vse tak, kak je zapovödala kralica kač.«

Drügi den so se pelali k vrbi djenau tak, kak je tau velejla kača, s kaulami pa sedmimi goslarami. Gda so taprišli, se je z vrbe pričujškala kača ino sikala z gezikom. Vsi so se je bodjali ino se stiskavali na kaulaj, samo mladoženec Miška nej.

»Nika se me ne bojte. Ge vam samo dobro želejm,« se je zglasila kača ino splezdila na kaula s pravi kraj mladoženca. Njiva sta naprej sejdla, vsi domanji pa pozvani gostüvanjčarge pa oza-jek.

Lüstvo se je nej poküsiló k stoli sejti. Sneja kača se je potegnila pod sto. Samo glavau je vte-güvala pa se stiskavala k mladoženci Miški, šte-

roma sta se starejšiva brata špotljivo smedjala, ka si je tupaš takšo snejo najšo.

Gda pa je vöra paunauč vdarila, je kači grda kauža počila ino pri mladoženci je stala prelejpa dekla v zlatom gvanti ino z zlatov kronov na glavej.

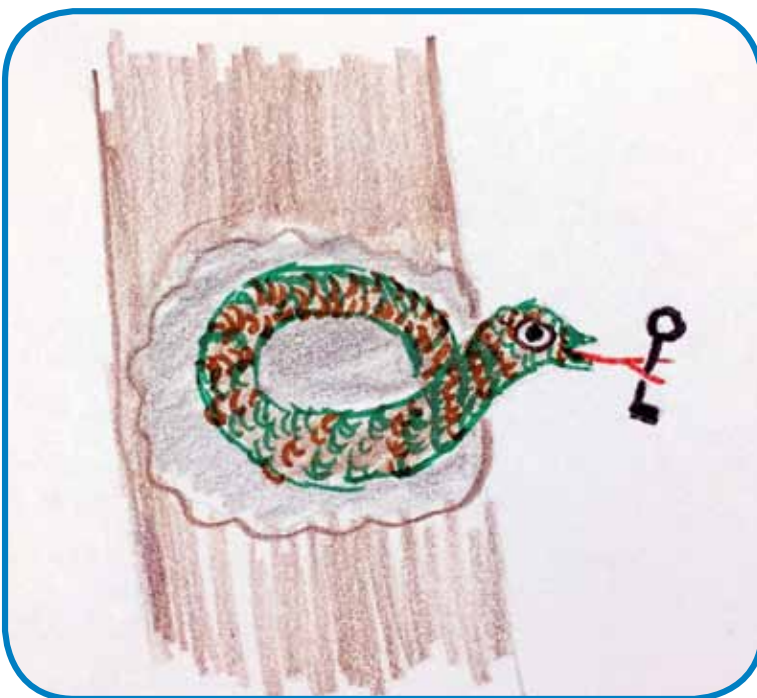
»Ti si me rejšo ino vzeu za ženo, lübi moj Miška,« je mladoženci pravla prelejpa sneja. »Aucigamau sem tvoja ino naja samo motka pa lopata leko laučita, nika drügoga na svejti.«

Tak je bilau tö. Zadovolno pa srečno sta živela eške duga lejta. Mabiti eške gnesdén živeta, če sta jiva motka pa lopata nej laučili.

Na domanjo rejč obrno:

-dm-

Ilustracija: -mkm-

vsi za tupaša. Venak najdem kakšo, štera me vzeme.«

Oča je vujo z glavauv pa ma brano. Najmlajši sin pa si je nej dau zapovödavati, zatok ga je oča njau, aj si dé un tö iskat ženo po svejti.

Najmlajši sin se je napauto ino si lepau füčko pa spejvo, vej je pa brodo na tau, kak lepau bau, gda un tö pripela ženico na dom. Prišo je do edne stare vrbe kraj poštije.

»Kama pa tak veselo, Miška?« ga je pito eden glas.

»Po svejti, moj padaš, dém si ženo iskat.«

»Na, če drügo neškeš, leko ti tau zelenje ge spunim. Ti samo mené vzemi za ženo,« se je zglaslo gnaki glas.

»Što si pa ti, ka me poznaš pa me po imeni zovésš?« je pito Miška. Gledó je kaulivrat, depa njuga je nej vüdo.

la. Če pa škeš srečen biti, es poslušaj. Tü maš eden mali klüč. Če ga trikrat v žepki obrneš, ti dá vse, ka si želejš. Zdaj pa idi domau ino naleči vse za gostüvanje. Po tistom pojte po mené s kaulami, na šterom aj sedi sedem goslarov, šest črni pa eden bejli.« Legén je rejsan vzeu klüč, odišo domau ino povödo oči, ka se je zgaudilo.

»Pa probaj, če je rejsan kaj vrejden tvoj klüček,« je pravo oča. »Te mo že vidli, ka leko napravimo.«

Miška je trikrat zosüko zlati klüček.

»Eden talejr gibanic na sto,« je zapovödo.

Komaj je tau vöpravo, so že na stoli denéle friško pečene gibanice, s šteri se je eške kadilo.

»Nej bi nam škaudili eške

... DO MADŽARSKE

Na Madžarskem so v ospredju družine

To je izpostavil državni sekretar Urada predsednika vlade Csaba Dömötör prejšnji teden, na redni tedenski tiskovni konferenci vlade. Povedal je, da so v središču politike vlade družine z otroki, zato je pomembno, da so s 1. julijem začeli izvajati sklepe vladnega načrta za zaščito družin. Najpomembnejši sklep je t. i. podpora za pričakovanje otrok. Gre za ugodno posojilo v znesku 10 milijonov forintov, ki bi ga - če bi se v družini rodili trije otroci - odplačevala država. Prav tako bo mladim družinam pomagala podpora, ki jo lahko namenijo za nakup hiše ali stanovanja. Ta podpora po novem velja tudi za odkup rabljenih hiš na podeželju. Namen je, da se podeželje ne bi še naprej praznilo, obenem pa bi mlade družine lažje prišle do lastne hiše ali stanovanja.

Od januarja pa bosta veljali dve novi točki vladnega programa v podporo mladim družinam, in sicer: na porodniškem dopustu bodo lahko ostali z vnuki tudi stari starši in materam s štirimi otroki ne bo več treba plačevati dohodnine.

Tibor Szanyi ni več podpredsednik stranke

Tibor Szanyi, ki je bil v prejšnjem mandatu evropski parlamentarni poslanec socialistov, ni več podpredsednik stranke. Tako se je odločilo predsedstvo socialistov, ki pa njegovega članstva v stranki ni ukinilo. Po evropskih parlamentarnih volitvah, na katerih so se socialisti zelo slabo odrezali - dobili so le eno poslansko mesto -, je bil Tibor Szanyi zelo kritičen do vodstva lastne stranke. Objavil je tri odprta pisma. V prvem je vodstvo označil za »koruptno bando«, v drugem je naštel vse osebe, ki so po njegovem odgovorne za razsul stranke; v tretjem pismu pa je razmišljal o tem, da se bosta verjetno združila Stranka socialistov in Demokratijski forum. Kljub opozorilom vodstva stranke je nadaljeval s kritikami, zato so ga odpoklicali s podpredsedniškega mesta in suspendirali njegovo članstvo v stranki.

LEKO SO GO OČA POSLALI MATERI

Pri Kozaulini sem dostokrat odo pa dosta vsefele so mi pripovedjali v prejšnji lejtaj. Že te sem vido, ka sploj dosta stari, črno-bejli družinski kejпов majo, med njimi taše tō, steri so se še pred drugov svetovnov bojnov delali. Kozaulina Ana, (Kovač) so več škatül naprejvzeli, gda sem je proso, aj mi stare kejpe naprejvzemejo. Tak ka zdaj sem samo eden frtau leko prejkpogledno, drüge vej pozimi prejkpoglednam, gda več časa baude.

- Ana, vi dosta fejst stari kejпов mate, tau mena povejte, sto je redo tistoga reda kejpe, gda še sploj nej bilau doma fotoaparata?

je že proto konca bojna moglo biti, zato ka so oni leta 1941

»Na tom tjeppi sta oča pa mati, botra pa boter, ona sta Mijali-

Kozaulina Ana

rutjivali.«

- Gda so domau prišli vaš

na Nacika pa Pišta, vōjac, sestra pa dja. Ne vej, gde je bilau, ka je bilau ranč, gda so te tjepp redli, vejn nika tašoga nej, samo telko, ka smo vtjupstanili, gda je prejšo sto tjepe redit. Na drugom tjeppi, gde sem že vekša, pred našim ramon studjeimo: dja, sestra Rožika, mama, Grabarin Anuš z malimi gosami.«

- Ka ste z gosami delali?

»Tistoga reda smo gosi nej samo za mesau držali, litji za perdjia tū, zato ka smo je stjūbli, perdje smo čejjali, pa te tak smo dunje pa vankiše redli. Te male gosi pa velke ranč tak, so fejst krautke bile, človek kama je ušo, one so ga sprvajale. Dapa gunar je fejst nauri bejo, tisti, gda je že starejši bejo, te je že v čleka skočo, zato, ka on je fejst skrb emo na drüge.«

- Tōj, na taum kejpi ste že vekši, gde ste dvej.

»Tau sva s sestrov dolavzeta, dapa pogledni, kak je te še té brejg vōgledo. Te je še nej bilau gauštja, kak zdaj, cejli brejg je lopau dolapokošeni, zato ka so ga delali. Leko ka ranč s senauv sva delale s sestrov, pa gda sva domau šle, te je najja nekak dolavzejo, dapa sto, tau več ne vej, zato, ka tau je že davnik bilau.«

- Djesta eden stari andovski kejpi, sto vse so na kejpi?

»Ne vej, kak je te tjepp do mene prejšo, na tjeppi so tri

dekle, stere so padaškinje bile pa eden pojap, Sejrina Irinka, Daustji Margit, Trnjaštji Margit pa Žöjlin Feri. Prvin so tjepe davali pa menjavali mladi nad seuv, najbola dekle pa podje, te je taša šega bejla. Te tjepp je vejn tū nikak tak mogo sé k mena prejdti. Dapa tau, ka te stari kōrmōš traktor, s sterin so mlatili gnauksvejta, kak je med moje tjepe prejšo, tau rejsan ne vej.«

- Koga so pokapali na taum kejpi?

»Enga pojbiča, te je taša šega bejla, ka so ga dekle sprvajale v bejlom gvanti, pojbi so pa

Gašpar zvau, v Števanovci pri krčmej so meli stari ram. Ona sta nej eden par bila, samo sta se dala dolavzeti, zato ka je Thruman vsigdar vepovsedik kreda bejo pa z vsakšo deklov je gončo.«

- Čidan je tisti ram, steri se tam ozrak vidi?

»Tau je tejsti ram, gde je gnauksvejta muzej bejo v Števanovci, steroga je Krajczar školnik vōnapravo. Tau je že tū davnik bilau, vidiš ka je še prašnata paut.«

- Slejdnji kejpi, ka ga v rokej mam, je edna razglednica (képeslap), koma pa gda so

Kejpi je iz leta 1941, gda je oča sodak bijo

»Te je več taši moškovi bilau steri so meli fotoaparata pa če je kaj bilau ali so je zvali, te so šli pa so doladjamali. Gospaud Markovič so na vsakšom pokapanji redli tjepe, če je družina tau stejla, aj se oni tū vidijo, te so nekakoma prejkдали mašin.«

- Med tejmi kejpi, ka je gledamo, je tisti najstarejši, gda so oča sodak bili. Gda je tau bilau pa gde so kejpi naredli?

»Tau je še pred bojnov bilau leta 1943, v Čakovci (Csáktornya) se je tjepp redo, gda so ranč na straži bili. Tau

S sestrov pod brgaum, steroga zdaj že gauška pokriva

oča, potistim so se te tak oženili. Na tom družinskem kejpi se vi že tū vidite.

Družinski kejpi iz 50-t lejt

na sebe taše pantlike meli. Te pantlike so te sledkar nutra v grob ličeji, tau je leta 1967 bilau.«

go poslali?

»Tau so materi poslali leta 1941 iz Rogaševca, dapa tau se ne vidi dobro, ka sto go je pos-

Razglednica, na steroj so Rogaševci leta 1941

- Sto je na taum kejpi, gde eden par stoji, tau sta mauž pa žena?

»Na taum tjeppi sta Thruman pa Rumin Iren, dapa tau je samo cauna bejla, ovak se je

lo. Zdaj si samo tak mislim, ka ranč te so oča sodak bilej tam vanej, leko ka so go oni poslali, tau se tū ma zgoditi.«

Karči Holec

Gnauk spodkar, drgauč vrkar

Drügi den zazranka je prišo gazda apartmana po peneze. Pravla sva ma, ka se malo paščiva, vej pa moreva v edenajstoj vöri že v Postojni biti. Lastnik je pravo, ka un tö šké tisti den pelati svoje padaše v

prišla k kasi, sva válo davala Gospaudi, ka sva karte na interneti prištölala. Nej se nama je trbölö postaviti v dugi réd, včasik sva dobila vstopnici. Gda sva pa prosila, aj nama dajo aparat, šteri pod

redeči kapniki majo v sebi dosta žezeza, črne so pofarbare svejče, štere so v stari cajtaj nūcali kak posvejt, snejžno bejle kamle pa je napravilo vapno v zemlej. Vidimo čūdovitne kamene fijanke, s plafona na več mejstaj visijo cūcki, štere dostakrat »špageti« tö zovéjo, depa vapnasta voda je zozidala več mejterov visike, kuste sojé ranč tak. Paut se zdigava pa spiščava, na ednom mesti moremo prejk »rusoškoga mostá« titi, šteroga so zozidali bojni robi v cajti prve svetovne bojne. Če se koma v glavej vrti, aj raj ne gleda doj z visine. Spodkar je nej slobaudno z flešom (vaku) kejpe rediti, ka prej škaudi kamlam. Ge sem pa po nesreči tau nej vözakapčo na svojom telefoni pa ednoga veukoga blisno. Samo vūpam leko, ka so se pirožabe pa pavki nej prestrašili.

djami držali svoje bombe pa granate. Slovenski partizange so na tau gorprišli pa cejlo vse v luft poslali. Spodkar v lūknji teče voda Pivka, štera je Postojnsko djamo, tau veuko čūdo nature napravila. Je reka s sedmimi imeni, vej pa nad zemlaup pa pod zemlaup tö teče, en malo pred Ljubljano go že kak Ljubljano poznamo.

günce pa košare črešenj tö dojlūčo, depa se je nej mogo dugo špilati. Eden njegvi človek ga je zatajiu: gda je vnoči ranč na sronjekji sejdo, je njegvi izdajatelj edno svejčo v ednom okni vužgo, cesarski sodacke pa so edno graubo veuko kameno kruglo taličili pa Erazma tak bujli. Pravijo, ka njegvo tejlö počiva pod lipov pri kapejli.

Inda so mali cug v Postojnskoj djami tiskali vodiči, zdaj ga vleče lokomotiva

tisto erično djamo pod zemlaup. Tanačivala sva ma, aj prva na interneti karte küpi, ka ovak ne pride cuj. Ge sem naja dve vstopnici že pred ednim mejsecem küpo, vej pa telko lüstva gorpoiške Postojnsko djamo, ka za soboto pred podnevom je žmetno mesto najti.

zemlaup vogrski pripovejda, so pravli, ka so že vsikšoga odali, telko madžarski gostov je prišlo. Pa eške rezerverati se je tö ne dá, depa aj prideva nazaj za dve vöri, te gvüšno baudejo.

V avto sva nutsedla v devetoj. Tau je bila dobra ideja, vej pa gda sva vö z Ljubljane prišla, se je avtocesta včasik napunila. Nej sva se čūdivala, bila je sobota, müva pa sva se prauti slovenskoma maurdji pelala. Zgübila sva dobri dvajsti minut, depa po tistom sva pá leko v pravom temponi dale šla.

Tak sem grato tolmač svojoma padaši. Staupila sva k slovenskoj skupini, vej pa v Postojnskoj djami v 4-5 gezikaj turiste pelajo. Srečo sva mela, ka je v našom čapati samo eden dober ducat lüdi bilau, v engliškoj skupini pa najmenje petdeset.

Z avtocestami je tau baja, ka samo v leti, v najvejšoj turističnoj sezoni je leko popravljajo. Tak se je deset kilometerov pred varašom Postojna vse pá zateknilo, eške üše kak oprvim. Stopaj za stopajom sva se pelala, moja lejva nau-ga je na kuplungi pomalek trüdna grtūvala.

Postojnska djama je najvejša turistična djama na cejlom dinarskom Krasi (Karsztvidék), leta 1818 go je najšo domanji pastér Luka Čeč. Erična je po svoji kapnikaj (cseppkövek), šteri rastejo doj s plafona, gor s poda, včasik pa vküpzrastéjo. Na leto djamo gorpoiške više 700 gezero turistov, v njej se leko pogledne pet kilometerov poti. Eden veuki tau leko od leta 1872 napravimo z malim cugom, te pa trbej eške dobro vöro pa pau pejški ojtj.

Donk sva v pravom cajti na veuki parkplac prišla, gde so stali autonge s cejle Evrope, eden polski bus je pripelo veuko skupino turistov z Južne Koreje. Gda sva s padašom

V Postojnskoj djami je konstantno 10 stopinj ladno, zatok se je trbej vsikdar fanj gornaravnati. Nad našimi glavami vidimo dosta farb:

Predjamski grad je pred djamov na srejdji 123 mejterov visike kamene stene

Po krivi poštijaj v gauški sva po deset kilometerov pelanja prišla v malo vesnico Predjama. Vrkaj pri gradi je več nej bilau mesta, zatok sva mašin spodik v dolini njala pa pejški nazaj priplezdila. Pripovejdo sem vam že o špajnsni srečanjaj. Pri Predjamskom gradi je prauti nama stapo gazda našoga ljubljanskoga kvatejra, šteri je rejsan pripelo svoje padaše. Nej sva znala, ka vse naja na risauskom vandrivanji eške čaka.

Vesnica Predjama je svoje ime dobila po tem, ka se njeni grad zdigava »pred djamov«. Njegvi najbolje eričen gospodar je biu vitez Erazem, šteri je kradno, moriu pa eške dosta kaj hüdoga včino. Avstrijski cesar ga je sto bujti, zatok je pred grad poslo sodačijjo. Brodili so, ka Erazmi gesti sfali, depa se je nej tak zgaudilo. Čednoma vitezi so bližanji pavri prejk djame nosili gesti pa piti, tau paut so cesara sodacke nej poznali. Erazem je svojim neprijatelom eške pečene

Na Predjamskom gradi nega turistični vodičov, majo pa aparate za poslušati v 17 gezikaj. Lepau je videti, ka vsikšji ejkstra odi po zidini, pa vse v svojoj rejči čuje. Na gradi nutpokažejo indašnje viteške gvante, künjo, dnevno sobo, spalnico, depa vauzo v znamenici tö, gde so protivnike mantrali. Človek more meti dobro kondicijo, vej pa stube neškejo pa neškejo sfaliti. Najbole batrivni leko splezdijo vu veuko djamo za gradom tö, od kéc se leko kukiva vö prauti dauli. Pred gradom geste eden dugi tranik, na šterom vsikšo leto viteške špile držijo, gezdijo pa se bijejo z indašnjimi sodačkimi škeri. Pejški, s trüdnimi nogami sva se napautila nazaj k avtoni. »Murphy« pa nikdar ne spiv etoj vesnici Baugi za rbtom, na parkplaci v ednoj grabi nama je mašin dojstano pa je nej sto vužgati. Depa sreča se nama je pá poklonila - motor je zaružo pa sva že bila na pauti nazaj v Ljubjano.

-dm-

Aleksander Ružič

ZDAJ DE VSE OVAK

Včeranj večer, da sta s Trejzov prvo pout vküper v krčmo šla, je Vendeli nikak nej z glave šou. Mislo je, ka te, da so se Ilonkine in Trejzine oči srečale, vküp spadne.

»Takše letrike nega, kak so bliski, šteri so tisti par ipov med njima leteli, da sta se z očami srečali. Ah, močne so ženske oči, da tak vküp skoučijo ene proti drügin. Takši mrz mi je šou po hrbti, ka san vse trdi grato,« si je Vendel nazaj odperokejpe preminočoga večera. »Ka bloudin po ton dvouri, kak kokoš, da ma vtrgnjeno perout,« se je čemeriu san na sebe. »Ešče sreča, ka je Ilonka friško popistila pa se meknila. Sigdar je mogla popiščavati drügin, če glij je na zvüna vö vidlo, ka je močna. Ali njena düša je tak mejka kak moja,« si je ešče naprej mrnjavo.

»Vendel, zajtrik je na stouli,« je Vendela doj stavilo Trejzino zvanje doj s praga. »Nika dobroga san nama napravila, zato ka de tou najni prvi zajtrik, kak sva začnila vküp živeti. Odi, odi!«

»Tak! Zdaj de vse ovak. Moj mer je od gnes dale mrtev,« je Vendel friško včeranje slike doj s sebe strouso: Na stouli so se napinjale vrouče paroške klobasi, pa kava je dišala tan sé s šparata.

»Boug daj, ka bi ešče duga lejta tak lepou za stolon sedela. Ka praviš na tou, Vendel,« ga je Trejza milo poglednila.

»Boug daj, ka bi tak bilou.

Da si pa te vse te dobroute küpila?«

»Te, da si tan po dvouri sé pa ta odo, san skoučila v Ilonkino bouto. Se je mejla za odati. Nikše boukše boutenan v našoj vejsi nej trbej,« je tolmačila Trejza. »Pa kak prijazna je bila,« je na konci ešče glasno fcuj pravila.

Vendel je samo poslušo in nej njemi je vujšlo, kak je na nazadnje glas zdignila.

»Srečna je. Vala Bougi. Zdaj je že gvüšna, ka je Ilonko doj dobila. Aj, kak bi si pa naj jaz da mislo, ka de se da kakša ženska za menej vlejkla. Zdaj na stara leta ...«

»Vendel, vej pa jej pa ne mrnjavi. Ti je zajtrik dober? Si srečen?«

»Ja, fejest je dober. Pa kak naj ne bil srečen, če maš vse tak na redi v iži. Že si nama vse spucala pa vred vzejla. Zdaj tak čisti pa vred vzejti odin kak gospoud, najna iža je pa kak kakša varaška.«

»Tou si tak lepou povedo, Vendel. Najrajši bi se zdaj včasi k tebi stisnila. Znaš ...« Vton so se dveri odprle in not je stoupo Števan:

»Boug blagoslovi, ka sta glij pri zajtrki ... če leko naprej stopin?«

Vendelove in Trejzine oči so se srečale. Vendel je v nji zagledno straj. Včasi je njemi nika pravilo, ka more Trejzo obraniti, če glij je njemi tüdi nej bilou vseeno. Sakši v vejsi je znao, ka je za rusoški časov biu glaven in se ga tüdi sakši bojo. Nikome je niti nej na pamet prišlo, ka bi njemi kaj prouti pravo. Mogouče se njemi ne vidi, ka se je Trejza k njemi priselila, zatou je prišo, si je mislo.

»Najbrž je nej pozabo, kak san njemi kupico piti v obraz potočo ... pred Ilonkov. Smrten čemer njemi je obraz vse vkriž potegno, tak san ga pred vsejmi v sramoto djajo. Niti je nej Ilonkinome možej na sprevod prišo. Ali zdaj so časi zato že nači, če glij je tisti straj ešče itak pod koužov. Pred Trejzov moren zdaj močen biti ...« si je v glavi obračo vse te prilike.

»Vala lejpa, Števan. Rejsan sva te nej čakala priti. Ali ... doj se sedi, pa kaj nouvoga povej,« je Vendel vö od stola potegno stari štokrlin.

»Vendel, jaz te prosin, ka mi odpistiš, ka san ti sigdar nika nazaj gučo pa sva se zmes ešče kaj svajüvala. Zdaj so drügi časi pa je fajn, če se med sebov razmimo. Lejta nan friško ta idejo. Nikdar ne vemo, da šteroga na of svet pozovejo,« je brez zadržavanja zdaj pravo Števan, da si je vseo za sto.

Vendel je najprle pogledno proti Trejzi, in da je vido, ka je tüdi ona prvi straj doj s sebe strousila, je na glas pravo:

»Števan, rad mo, ka se nazaj zglijava, če glij je nej med nama kaj dosta slaboga bilou. Ja, Števan, zdaj so drügi časi!«

Trejza je vse dobro razmila, ka se za tejmi rečmi skriva, zatou se je naraj oglasila:

»Števan, jaz san tüdi rada, ka bi med vama nej bilou več kakše svaje. Zdaj, kak sva z Vendelon začnila vküp živeti, več sploy za tou nede potrebe. Pa tüdi Ilonka de zdaj leko bole mirno živejla, kak je dovica gratala.«

S temi zadnjimi rečmi je

Trejza vdarila med niiva, kak da bi ogenj švigno. Oba sta se poglednila in na obrazaj se njima je vidlo, kak so se stare zamere znova odprle. Po kratkoj tjuči se je oglaso Števan:

»Če san prav razmo, smo se za začetek zglijali. Vala lejpa obema za takše razmenje. Trejza, Vendel je leko srečen, ka si je takšo skrbno žensko na stara leta k iži prpelo. Če vama nede žmetno, vaj oba zoven na večar v Ilonkino krčmo. Janoš pa Kari tüdi prideta. San njima že pravo. Vse, ka mo té večer pili, jaz plačan,« je gorstano in friško odišo.

»Vendel, dobro ka je Števan odišo. Nika mi je nej fajn bilou, ka je tü biu. Če ti je prav, va vseeno šla sledi v krčmo. Naj plača, pa z ovima mo si tüdi kaj gučali. Zdaj pa zajtrk doj pojevja. Vüpan, ka naja vütro nišče nede več mouto pri zajtrki.« Tisti večer so vsi kak na vöro točno prišli v krčmo.

»Dober večer,« so eden za drügin pozdravlalali, kak so v krčmo stapali, ali je niti eden nej mogo zaistino do kraja tou vö povedati, zato ka je za šankon nej bilo Ilonke, leke nepoznana ženska.

»Dober večer, ka leko prnesen,« je k stouli stoupila nova krčmarica, da so si za svojin stolon doj poseli. Na to pitanje so nej bili prpravleni, zato ka je Ilonka brez pitanja vse znala prnesti. Vsi so se samo gledali, pa malo novo žensko zmes, te se je pa vseeno prvi oglaso Števan:

»Za nas špricere, Trejzi pa šör. Nej smo vas ešče vidli v našon kraji. Ilonke pa

nede?«

»Jaz san z Varaša. Ilonkina rodbina po oči. Te keden man dopust, pa go par dni zamanin. Te de že najbrž boukša,« se je obrnoula nova krčmarica in odišla za šank.

»Te pa je Ilonka zbetežala,« je tjučo za stolon pretrgno Števan. »Zdaj de tü tüdi vse ovak.«

»Čüdno, ka je nega. Gnes vgojno san v bouti bila, ka san nama paroške klobasi küpila, pa san nej vpamet vzejla, ka bi njej kaj bilo. Ja, no! Sakšoga kakši beteg zaodi ... da se sploy ne trouštaš,« je veselo tolmačila Trejza in pri ton gledala proti Vendeli. Vendel se je nej geno, zato je znouva začnila: »Ah, Števan, ka ma ovak biti. Tej par kupic pa ja zna sakši gor na sto djati. Nej je tak, Vendel,« je zdaj djala svojo roko na njegovo. »Zdaj je gvinala,« so skakale iskre v Vendelovi glavi, ali je na Trejzino pitanje nika nej nazaj pravo. Se je pa oglaso Kari:

»Trejza, nej je vse tak kak je bilou. Na Ilonko smo se vsi navadili, pa ona je z nami tak domanja bila. No, Števan, ti tüdi nika na tou povej!«

Števan se je nej oglaso. Gledo je samo doj, pa tüdi nišče drügi je več nej nika pravo. Friško so svoje spili in nikome je nej na pamet prišlo, ka bi naročili drügo rundo kak ponavadi. Da je Števan plačo, so se vsi zdignili, le Trejza, štera je zadnja vö za ovimi stoupila, je pravila proti šanki:

»Dobro ka ste prišli, ka de malo več mejra v etoj krčmi. Pa leko noč ... gospa!«

PETEK, 26.07.2019, I. spored TVS

5.50 Odmevi, Poletna scena, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 TV-izložba, 9.25 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 10.40 V fokusu: Doberdob: Ungaretti - Voranc, dokumentarni film, 11.35 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 12.05 Krasni Kras, dokumentarni film, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Aleksandrinke, dokumentarni film, 15.15 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.45 TV-izložba, 16.10 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Čist zares: Cosplay, 17.55 Izzivalci, EBU dokumentarni film, 18.10 Lepši svet: Obnovljivi viri energije, animirana risanka, 18.15 Frfra in Cufek, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 3. Festival pod Pohorjem, Oplotnica 2019, 21.25 Sledi: Mariborska bolnišnica skozi čas, dokumentarna oddaja TV Maribor, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.10 Učiteljica klavirja, francosko-nemški film, 1.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.40 Napovedujemo

PETEK, 26.07.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.20 Videotrak, 10.05 Slastna kuhinja, 10.50 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 11.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 12.20 Migaj raje z nami, 12.55 Plavanje - svetovno prvenstvo, 14.55 Kolesarstvo - dirka po Franciji: 19. etapa, 17.50 Judo: svetovni pokal, 19.30 Plavanje - svetovno prvenstvo, 20.00 Življenja Tomaža Kajzerja: Rita Conchita, slovenska nanizanka, 20.50 Katarina Luter, nemški film, 22.40 Televizijski klub: (Lj)ubil te bom, 23.35 Videotrak, 0.10 Zabavni kanal

SOBOTA, 27.07.2019, I. spored TVS

6.05 Odmevi, 6.35 Poletna scena, 7.00 Otroški program: Op! 10.15 Čist zares: Cosplay, 10.40 TV-izložba, 10.55 Čarokuhinja pri atu, 11.10 Prava ideja: Veterinarska postaja Šmarje pri Jelšah, 11.45 Tednik, 12.40 NaGlas!: Marko Vidjoković, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.50 TV-izložba, 14.15 Mestne promenade: Škofja Loka, dokumentarna serija, 14.40 Naši vrtovi: Luciano Viatori, dokumentarna oddaja, 15.10 Indija z Joanno Lumley, britanska dokumentarna serija, 15.55 Nova dvajseta, slovenska nadaljevanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Babilon.tv: Samota, 17.35 Slovenski magazin, 18.00 Ozare, 18.10 Naj vam tekne: Kuhamo s Karin - Po poteh užitnih divjih rastlin, 18.40 Reaktivčki: Votline v Waitomu, Nova Zelandija, risanka, 19.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.05 Bolšoj, ruski film, 22.10 Poročila, Šport, Vreme, 22.35 Deklina zgodba (II.), ameriška nadaljevanka, 23.35 Švedska teorija ljubezni, norveško-švedska dokumentarna oddaja, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 2.00 Napovedujemo

SOBOTA, 27.07.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 6.05 Videotrak, 7.05 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 Pričevalci: Marija Trček, 10.05 Minljivost meje, dokumentarni film, 10.55 Slastna kuhinja, 11.25 Sledi: Mariborska bolnišnica skozi čas, dokumentarna oddaja TV Maribor, 12.20 Avtomobilnost, 12.55 Plavanje - svetovno prvenstvo, 15.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji: 20. etapa, 18.00 Po etapi, analiza dirke po Franciji, 18.30 Judo: svetovni pokal, 19.30 Videotrak, 20.00 Poletni koncert iz Schönbrunn 2019, 21.40 Zvezdana: Brez besed, 22.25 Aritmični koncert - Borghesia, 0.00 Videotrak, 1.05 Zabavni kanal

NEDELJA, 28.07.2019, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.00 Govoreči Tom in prijatelji: Futuratron, risanka, 10.10 Špasi učitelj: Nogomet, 1. del, nizozemska otroška nanizanka, 10.35 TV-izložba, 10.50 Priluhnjimo tišini: Dolgotrajna oskrba, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha: Človeško telo, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 3. Festival pod Pohorjem, Oplotnica 2019, 14.40 TV-izložba, 15.00 Nikamor 13:22, kratki igrani film AGRFT, 15.10 Lebdi kot metulj, irski film, 17.00 Po-

ročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Joker, kviz, 18.40 Muk: Želvice, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Brata Dassler - pionirja in tekmeča, nemška nadaljevanka, 20.50 Z Mišo: Janez Rakušček, 21.35 Poročila, Šport, Vreme, 22.00 Devet krogov, dokumentarni film, 23.25 Iz noči klavirjev: Pianist Ivan Ferčić, Simfonični orkester RTVS in Simon Krečič (S. Prokofjev: Klavirski koncert št. 3), 0.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.30 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.25 Napovedujemo

NEDELJA, 28.07.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 6.05 Videotrak, 7.05 Babilon.tv: Samota, 7.25 Slastna kuhinja, 7.40 Glasbena matineja, 9.05 Čez planke: Carigrad, 10.00 Mame, slovenska nanizanka, 12.15 Ambienti, 12.55 Plavanje - svetovno prvenstvo, 15.45 Dobri stari časi, dokumentarni feljton, 16.55 Judo: svetovni pokal, 19.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji: 21. etapa, 21.35 Po etapi, analiza dirke po Franciji, 22.05 Žrebanje Lota, 22.15 Andrej Šifrer: 40 let norosti in Moj žulj, koncert, 0.35 Zvezdana: Brez besed, 1.20 Videotrak, 2.25 Zabavni kanal

PONEDELJEK, 29.07.2019, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 TV-izložba, 9.15 Joker, kviz, 10.35 Z Mišo: Janez Rakušček, 11.20 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 11.50 Obzorja duha: Človeško telo, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Dnevnik nekega naroda: Vihar, dokumentarna serija, 14.25 TV-izložba, 14.40 Inside - Offside, dokumentarna oddaja, 15.05 Dober dan, Koroška, 15.35 TV-izložba, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Festival Arsana 2019, oddaja TV Maribor, 18.10 Bacek Jon: Kuža robot, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Otroci Sredozemlja: Grčija, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.05 Žar legende, 23.15 Glasbeni večer, 23.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.20 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.15 Napovedujemo

PONEDELJEK, 29.07.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.45 Videotrak, 11.15 Otroški program: Op! 11.45 Slastna kuhinja, 12.35 Dobro jutro, poletni izbor, 14.35 Sledi: Mariborska bolnišnica skozi čas, dokumentarna oddaja TV Maribor, 15.30 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.55 Portret dr. Bruna Hartmana, 17.45 Vrčičkarji, slovenska nadaljevanka, 18.55 Studio kriškaš, mozaična lutkovna oddaja za otroke, 19.20 Videotrak, 20.00 Čez planke: Po poteh Luthra, 20.55 Mame, slovenska nanizanka, 21.20 Votla krona, britanska nadaljevanka, 22.20 Plan B, slovenski TV-film, 23.45 Videotrak, 0.20 Zabavni kanal

TOREK, 30.07.2019, I. spored TVS

5.50 Odmevi, Poletna scena, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 TV-izložba, 9.15 Vikend paket, 10.25 Tednik, 11.25 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 11.55 Pisave: Odraščanje v romanih Bronje Žakelj in Sarivala Sosiča, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Otroci Sredozemlja: Grčija, 14.20 TV-izložba, 14.45 Babilon.tv: Samota, 15.05 Potepanja - Barangolások: Székesfehérvár, Pannonhalma és/in Bábola, oddaja TV Lendava, 15.35 TV-izložba, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Nevarna Zemlja: Tornado, britanska dokumentarna serija, 18.00 Ernest in Celestina: Simon je izginil, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Odstrta starodavna mesta: Atene, britanska dokumentarna serija, 20.55 Krvava svatba, francoska nadaljevanka, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.10 Pričevalci: Rozalija Kaldasch, Albina Schmidt, 0.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.35 Napovedujemo

TOREK, 30.07.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 11.10 Videotrak, 11.40 Slastna kuhinja: Delfinka, 12.25 Dobro jutro, poletni izbor, 14.25 Slovenski magazin, 14.50 Naj vam tekne: Kuhamo s Karin - Po poteh užitnih divjih rastlin, 15.20 Čez planke: Po poteh Luthra, 16.45

Avtomobilnost, 17.50 Vrčičkarji, slovenska nadaljevanka, 19.00 Adrenalinci: Potapljanje, dokumentarna serija o mladostnikih, 19.25 Videotrak, 20.00 Slavnostni koncert ob 40-letnici ansambla Vedun, 21.20 Mame: Kriza srednjih let, slovenska nanizanka, 21.50 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Laibach, 22.45 Prevara (IV.), ameriška nadaljevanka, 23.50 NaGlas!: Marko Vidjoković, 0.10 Videotrak, 0.45 Zabavni kanal

SREDA, 31.07.2019, I. spored TVS

5.50 Odmevi, 6.20 Poletna scena, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 TV-izložba, 9.15 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 10.35 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 11.25 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 12.00 Ambienti, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Z Mišo: Janez Rakušček, 14.20 TV-izložba, 14.35 City folk - Obrabi mest: Ljubljana, 15.00 Pod drobnogledom - Nagyító alatt: Az erdőgazdálkodás / Gospodarjenje z gozdovi, oddaja TV Lendava, 15.30 TV-izložba, 16.05 Male sive celice, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zapelevanje pogleda: Gustav Gnamuš in Ksenija Čerče, dokumentarna serija, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale: 57. št. Nove revije, 18.00 Knjiga o džungli: Kobrinno jajce, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Od sreče do zloma, francoski film, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.05 Profil: dr. Marko Jesenšek, 23.50 Zapeljevanje pogleda: Gustav Gnamuš in Ksenija Čerče, dokumentarna serija, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.40 Napovedujemo

SREDA, 31.07.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 11.10 Videotrak, 12.15 Slastna kuhinja, 13.00 Dobro jutro, poletni izbor, 15.35 Čarokuhinja pri atu, 15.50 Joker, kviz, 17.50 Vrčičkarji, slovenska nadaljevanka, 18.55 Ribič Pepe: O zobeh, mozaična oddaja za otroke, 19.20 Videotrak, 20.00 Po poteh slovenske opere: Zlato obdobje, glasbeno-dokumentarna serija, 20.55 Žrebanje Lota, 21.00 Mame, slovenska nanizanka, 21.25 Zadnja beseda!, 22.10 Žar legende, 22.20 Zapuščina (III.), danska nadaljevanka, 23.20 Tribuna, dokumentarni film, 0.10 Videotrak, 0.45 Zabavni kanal

ČETRTEK, 01.08.2019, I. spored TVS

5.50 Odmevi, Poletna scena, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 TV-izložba, 9.15 Vikend paket, 10.35 Mojster in njegov Gašper, portret, 11.25 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 11.55 Zapeljevanje pogleda, dokumentarna serija, 12.25 Cirkom Regional: Mož s harpuno, 1. del, koprodukcijska magazinska oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Mednarodna obzorja, 14.25 TV-izložba, 14.35 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.35 TV-izložba, 16.05 Otroški program: Op, 17.00 Poročila ob petih, Šport, 17.25 Mestne promenade: Ljubljana, dokumentarna serija, 17.55 Na kratko: Pametna mesta, 18.05 Žanov svet: Rože, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Sinji planet II: Obale, britanska dokumentarna serija, 21.00 Dnevnik nekega naroda: Med dvema ognjema, dokumentarna serija, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.35 Poletna scena, 22.55 Ko črte govorijo, dokumentarni film, 23.50 Mestne promenade: Ljubljana, dokumentarna serija, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.40 Napovedujemo

ČETRTEK, 01.08.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.05 Videotrak, 10.50 Slastna kuhinja, 11.40 Dobro jutro, poletni izbor, 14.10 Tribuna: Veseli upor, dokumentarni film, 15.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Laibach, 15.55 3. Festival pod Pohorjem, Oplotnica 2019, 17.45 Vrčičkarji, slovenska nadaljevanka, 18.50 Fircologi, mozaična oddaja za otroke, 19.20 Videotrak, 20.00 Kdo laže? (I.), britanska nadaljevanka, 20.50 Mame, slovenska nanizanka, 21.20 Z Mišo: Dr. Mojca Senčar, zdravnica, bolnica in zagovornica bolnikov, 22.05 Ambienti, 22.35 Avtomobilnost, 23.10 Marko Hatlak & FUNtango in Iztok Mlakar, 23.40 Slovenska jazz scena: Tone Janša Long Way Quartet, 0.15 Videotrak, 0.45 Zabavni kanal

Razvojna agencija Slovenska krajina v okviru projekta ETHOS LAND, ki se sofinancira v programu Interreg V-A Slovenija-Madžarska, organizira

TABOR ETHOS LAND

V okviru tabora bomo našim udeležencem ponudili programe, s katerimi jim bomo približali zavedanje, kako pomembno je poznati lastno življenjsko okolje, preživljati čas v naravi in se družiti s pravimi prijatelji.

DATUM IN LOKACIJA TABORA

Tabor se bo izvajal v Markovcih, v počitniškem domu Peterlauk od 19. (ponedeljek) do 23. (petek) avgusta 2019.

KOMU JE TABOR NAMENJEN?

Otrokom od 8. do 14. leta starosti.

PRIJAVE

Tabor je brezplačen, število udeležencev je omejeno. Več informacij dajemo in prijave zbiramo do petka, 10. avgusta 2019, na naslovu Szlovén Vidék Közhasznú Nonprofit Kft., 9970 Szentgotthárd, Gárdonyi u.l. ali na szlovenvidek@gmail.com ali po telefonu 00 36 / 30 971 4948.

PREHRANA

Otroci bodo imeli 5 obrokov hrane dnevno, 3 glavne obroke in 2 sadni malici. Večino hrane si bodo pripravljali sami, saj želimo, da se aktivno vključijo v naš program dejavnosti.

DNEVNE AKTIVNOSTI

Ko bodo pokukali prvi jutranji žarki, bomo naš dan pričeli z jutranjo telovadbo. S tem bomo svoja telesa napolnili z energijo za nove podvige, saj bodo dnevi zelo aktivni. Odpravili se bomo na pohode, raziskovali gozd in naravo, se preizkusili v kmečkih igrah in še veliko drugih zanimivih stvari vas čaka. Ko pade mrak, bomo zakurili taborni ogenj in pekli koruzo, imeli kino pod zvezdami, opazovali bomo zvezde in peli ob spremljavi kitare ob tabornem ognju ali se naučili nove plesne korake.

Vabljeni v tabor ETHOS LAND!

STROKOVNA EKSKURZIJA DSS V POSOČJE

Državna slovenska samouprava je organizirala 19. julija za člane občnega zbora in sodelavce urada in ustanov krovne organizacije stro-

od Tolmina. Sledilo je kosilo na ladji, med plovbo na jezeru, ki je nastalo po akumulaciji reke Soče. Ekskurzijo so končali v Muzeju sirarstva

v Kobaridu, kjer so se udeleženci spoznavali s tisočletno tradicijo planinskega pašništva in sirarstva. Dolgo pot do krajev, ki so največ pretrpeli med prvo svetovno vojno, so popestrili glasbeniki in pevci – potniki.

(Na sliki so udeleženci ekskurzije pred jezerom, nedaleč od

kovno ekskurzijo v Posočje. Udeleženci so si v slovenski pokrajini tik ob italijanski meji najprej ogledali Tolminska korita, edinstven naravni čudež, ki sta ga izoblikovali reki nedaleč

Mostu na Soči – več o poti lahko preberete v naši naslednji številki.)

-dm-

Gornjeseniška cerkev bo olepšana

S pomočjo Državne slovenske samouprave je gornjeseniška župnijska cerkev sv. Janeza Krstnika dobila podporo. Denar bodo namenili za streho, zamenjali bodo kritino. Župnik Tibor Tóth je povedal, da so dela začeli prejšnji teden. V projektu, vrednem

37 milijonov forintov, bodo poleg strehe obnovili tudi fasado cerkve. Župnik je še povedal, da so denar prispevali tudi verniki. S tremi milijoni in pol bodo zamenjali vrata in nekatera okna. Obnovo župnijske cerkve želijo uresničiti do konca avgusta.

L. R. H.

WWW.SLOVENC.HU

www.radiomonoster.hu

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monóster,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava, Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD. Številka bančnega računa: HU75 11747068 20019127 00000000. SWIFT koda: OTPVHUHB